

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Szrodę dnia 10 Sierpnia r. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 1 sierpnia.

Ukazy CESARSKIE, do Rządzącego Senat.

18 lipca. Jenerał - Sztab - Doktor Wydziału Morskiego Leyb-medyk *Lighton*, na własną prośbę, otrzymuje uwolnienie od służby w tym wydziale, pozostając Leyb-medykiem Dworu i zachowując dawny mundur — 19 tegoż m. Zostający przy Głównem w Moskwie Archiwum Ministerstwa Spraw Zagran. R. R. St. *Bekietow*, z powodu podeszłego wieku, na własną prośbę, zostaje uwolnionym od służby — 21 tegoż m. Radca Tayny *Peiker*, który się znajdował przy czynnej armii, w czasie wojny przeciw powstańcom polskim, mianowany Senatorem i ma zasiadać w 1m Oddziale 5go Departamentu.

Rozkazy CESARSKIE oznajmione Rządzącemu Senatowi.

Przez P. Ministra Spraw Wewnętrznych, 12 lipca. Na przedstawienie Jenerał-Gubernatora Liflandyi, Estlandyi i Kurlandyi, Bar. *Pahlen*, o wynagrodzeniu poddanego tureckiego, Serba *Dymitra Stankelwerwan*, za usługi, oddane w czasie wojny z powstańcami polskimi, Cesarz Jmć rozkazał dać mu rangę 14 klasy, jeżeli wykona przysięgę na poddanego Rossyi, lub, w przeciwnym razie, podarek wartości 800 rubli. *Stankelwerwan*, życząc sobie rangi, wykonał przysięgę 25 czerwca b. r. — 16 tegoż m. Dymissyonowany podporucznik służby francuskiej, Hrabia *Arthur Choiseul Gouffier*, który został przyjętym, jako poddany Rosyjski, do służby cywilnej i ma się znajdować przy Wojennym Gubernatorze Wileńskim, Sprawującym obowiązki Jenerał-Gubernatora Grodzieńskiego i Białostockiego, Jenerał-adjutancie Xciu *Dotgorukow*, przez zmianę rangi wojskowej otrzymuje stopień Rejestratora Kollegijalnego.

Przez P. Ministra Sprawiedliwości, 14 tegoż m. N. PAN raczył zatwierdzić Honorowym Opiekunem Witebskiego gimnazjum Radcę Hon. *Szczyttę*, wybranego przez tameczną szlachtę na bieżące trzylecie.

Ukazy Rządzącego Senatu, 1go Departamentu: 1) 21 lipca. Z ponowieniem zalecenia całej powszechności, o ścisłym wypełnianiu Ukazów CESARZA PIOTRA WIELKIEGO i CESARZOWY KATARZYN II, przepisujących, iżby wszelkie rodzące się potwory, tak ludzi, jak i zwierząt, tudzież znajdowane rzadkości i zabytki starożytności, były przysyłane do CESARSKIEJ Akademii Nauk. — 2) tegoż dnia. Z ogłoszeniem prawideł, podług których włościanie, wzięci od obywateli do armii w ciągu wojny Tureckiej 1828 i 1829 roku za furmanów (погонщики), z gubernii Ekaterynosławskiej, Kijowskiej, Podolskiej, Połtawskiej, Słobodzko-ukraińskiej i Chersońskiej, jeżeli do domów nie powrócili, mają być zaliczani tymże obywatelom za rekrutów. Na ten koniec obywatele lub wsi skarbowe wydane im kwity przy przyjęciu takowych ludzi, powinni przedstawić Izdom skarbowym, które, porównawszy je ze znajdującymi się u Cywilnych Gubernatorów spisami ludzi wziętych za furmanów i dotąd niezwróconych, poświadczyć na tychże kwitach mają: a) iż wymieniony w kwicie skarbowy lub obywatelski włościanin NN. rzeczywiście nie wrócił; b) iż do czasu wysłania go na furmana należał do takiego, a takiego gromady, lub obywatela; c) iż znajduje się w spisach 7 rewizyi, i w podatkowym, z wymienieniem jego lat wieku, i na koniec d) iż kwit takowy ma być zaliczony za rekruta przy nastę-

pujących naborach. Poczém, kwit zwraca się komu należy, i nadto, przy zwróceniu jego nieuzyskują się summy pieniężne, płacone zwykle przy przyymowaniu oddawanych do zaciągu lub zaliczanych rekrutów. Jeżeli później który, z zaliczonych tym sposobem furmanów, na miejsce pobytu swojego wróci, takowy liczy się już za należącego do wojska, i oddaje się do czynnej służby według sposobności. Furmani zaś, którzy przedtém do domów swoich wrócili, zostają po dawnemu przy tychże obywatelach lub gminach, od których byli wzięci; i w takim razie wydane przy ich przyjęciu kwity zwracają się Izdom Skarbowym. Obywatelom wszakże, zostawuje się zawsze wolność oddawania ich znowu na rekrutów, jeśli są do służby zdolni.

— 4) 27 tegoż m. Z ogłoszeniem etatu, podług którego ma być utrzymywanych 50 uczniów na własnym koszcie i 5 niepłacących, przy CESARSKIM Lyceum w Carskiem-Siole.

— 5) tegoż dnia. O nowych formach pasportów, dla wojskowych rang niższych, którzy, według Ukazu 6 grudnia 1831, otrzymują dymissye, nie za wysług lat.

— Rząd Gubernijalny Podolski w d. 5 lipca b. r. postanowił, że areszt, nałożony pierwsiatkowie w pow. Bracławskim na klucz Woronowski, z 2540 dusz złożony, obyw. *Adolfa syna Jana Grocholskiego*, za należenie jego do powstania w Polsce, pozostaje tylko na 500 duszach tegoż klucza, we wsi Szenderowa. (T.P.)

Warszawa d. 14 sierpnia.

JO. Xiążę Warszawski, Namiestnik w Królestwie Polskiem, wczoraj zwiedził dom Towarzystwa Dobroczynności na Krakowskim Przedmieściu; przyjęty przez kilku Członków Towarzystwa, obchodził wszystkie sale, w których są umieszczeni ubodzy, następnie szkołę, kuchnię, Zupę Rumfordzką, pralnie, teatr i sklep ubogich. Towarzyszył Xięciu, Hrabia *Stroganow*, Dyrektor Główny w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, tudzież Hrabia *Skarbek*, Radca Stanu. W tych dniach JO. Xiążę Namiestnik zwiedzał więzienia, oraz szpitale.

Na nadchodzącym jarmarku w Łęcznie na S. Idzi, w dniu 1 września się odbywającym, znajdować się będą znaczne partye wołów, w których nabywaniu obywatelom wszelkie czynione będą łatwości. (G.W.)

P R U S S Y.

Berlin d. 12 sierpnia.

J. K. Mość Xiążę *August* przybył tu ze Sztetyna.

Dnia 11 Król Jmć mianował Tajnym Nadwornym radcą P. *John*, dotychczasowego redaktora gazety *Allgemeine Preussische Staats-Zeitung*. (G.W.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Bruksella dnia 27 lipca.

Otrzymało tu właśnie z Londynu kopią 67go protokołu narad tamiecznych, zawierającą w treści, co następuje: „Pełnomocnicy pięciu Dworów, zawiązali pod rozważę nowe przełożenia Króla Jmci Niderlandzkiego, z ukontentowaniem widzieli, iż przez ofiarowane już ustąpienia posiadłości zbliża się on coraz bardziej do zupełnej zgody. Gdy wszakże i te jeszcze warunki nie mogą być przyjęte, pełnomocnicy, ze względu na

otwartą już chęć Króla Jmci Niderlandzkiego do czynienia ofiar, w celu utrzymania europejskiego pokoju, i na słuszne uwagi, podawane przez jego pełnomocników, przekładają mu nowe jeszcze modyfikacje projektu traktatu załączonego przy 65 protokole narad londyńskich, i akt takowy, jako już ostateczny i niezmienny, składać się będzie z dwóch oddzielnych traktatów, których projektu tu załączamy:

I. Projekt traktatu pomiędzy Dworami Austriackim, Francuzkim, W. Brytanii, Pruskim i Rosyjskim z jednej, a Królem Niderlandzkim z drugiej strony:

Za zgodzeniem się Dworów Austriackiego, Francuzkiego, W. Brytanii, Pruskiego i Rosyjskiego, w charakterze Mocarstw, które podpisały traktaty Pruski i Wiedeński i ustanowiły połączone Królestwo Niderlandów, na uczynione przez Króla Jmci Niderlandów wezwanie do radzenia łącznie z nim o najsukuteczniejszych środkach położenia tamy wszczętym w jego państwach rozruchom, pełnomocnicy ich, zebrani na narady w Londynie, zgodnie z pełnomocnikami pomienionego Króla Jmci, uznali za potrzebną przystąpić do zmiany warunków połączenia Belgijów z Hollandą, uświęconego traktatem Wiedeńskim 31 maja 1815 i załączonym przy nim aktem 21 lipca 1814 r., i uchwalenia rozdziału tych dwóch krajów.

Na ten koniec sprzymierzeni Monarchowie mianowali na pełnomocników swoich z jednej strony, (następują ich imiona).

Którzy, wymieniwszy swoje listy wierzytelne, znalezione w dobrej i należytej formie, zgodzili się na artykuły następujące:

Art. 1. Związek, który istniał pomiędzy Hollandą i Belgijami, na mocy traktatu Wiedeńskiego z d. 21 maja 1815, uznany zostaje za rozwiązany.

Art. 2. Belgije składać będą państwo niepodległe i neutralne. Granice ich posiadłości i warunki rozdziału z Hollandą, oznaczone są w załączonych przy niniejszym traktacie artykułach, które mieć mają też moc i powagę, jak gdyby do jego składu wchodziły, i zamienione będą w traktat pomiędzy Hollandą a Belgijami, który podpisany zostanie przez pełnomocników Króla Jmci Niderlandów i pełnomocników Belgijskich, pod opieką i zastrzeżeniem Dworów: Austriackiego, Francuzkiego, W. Brytanii, Pruskiego i Rosyjskiego.

Art. 3. Traktat niniejszy ratyfikowany będzie i ratyfikacje wymienione zostaną w Londynie, w zakresie niedziel sześciu, lub prędzej nawet, jeśli będzie można.

— Traktat pomiędzy Hollandą a Belgijami, którego projekt znajduje się również przy pomienionym 67 protokole narad Londyńskich, składa się z tekstu o 24 artykułach podpisanych 15 października 1831 r., i z 4ch następujących dodatkowych artykułów:

Art. 1. Ustupienie z posiadłości, miast, placów i okolic, które władców swych zmieniają, dokonabem zostanie w 15 dni po wymianie ratyfikacji niniejszego traktatu, stosownie do powszechnego zwyczaju; woyska obu stron, ustępując z posiadłości, które zajmują, uwiozą z sobą wszystkie przedmioty do stanu swojego dotyczące, wyjąwszy te, które należą do woyskowego uposażenia mieysce pomienionych.

Art. 2. Oba mocarstwa wyprawia komisarzy, którzy zjadą się w Aix-la-Chapelle, dla radzenia tamże i zawarcia układów, odpowiednich wzajemnym korzyściom obu krajów, względem przywiedzenia do skutku przepisów 9 i 12 art. niniejszego traktatu: samo zaś wykonanie pomienionych art. 9 i 12 zawieszone będzie do czasu ukończenia takowych negocyacyi.

Wszelkie modyfikacje i zmiany, które pomienieni komisarze za spólną zgodą do przepisów 9 i 12 art. wprowadzą, mieć będą w oczach Austrii, Francyi, W. Brytanii, Pruss i Rosyi też samą moc i wagę, jak gdyby do składu niniejszego aktu wchodziły.

Zawsze jednak, rozumie się, iż obie strony uważać będą za stanowczo przyjęte zasady, według których rozporządzenia artykułów 108 do 117 włącznie jeneralnego aktu Kongressu Wiedeńskiego, tyczące się wolnej żeglugi po wodach i rzekach spławnych, oddzielających lub przerzynających zarazem posiadłości Hollenderskie i Belgijskie, ulegać będą taryffie konweneyi, podpisanej 31 maja 1831 w Moguncyi dla żeglugi po Renie.

Art. 3. Jeśli komisarze Hollenderscy i Belgijscy mający zjechać się w Utrechcie, będą mogli porozumieć się względem środków obrócenia w kapitał na umiarkowaną stopę, na warunkach obu krajom dogodnych, wypłaty rocznej dla Niderlandów 8,400,000 fl. jakowy obowiązek pozostaje na Belgijach, w takim razie układy, na które się oni we względzie takowego zaspokojenia zgodzą, będą miały w oczach pięciu Mocarstw też moc i wagę, jak gdyby wchodziły do składu samegoż niniejszego traktatu.

Art. 4. Na przypadek powstania jakich wątpliwości względem przywiedzenia do skutku, lub myśli 24 artykułów 15 października 1831, Hollandya i Belgija trzymać się mają objaśnień, zawartych w memoryale narad z d. 4 stycznia 1832. (T.P.)

— Dnia 4 Sierpnia —

Sir Robert Adair odebrał wczoray depeze z Londynu przez nadzwyczajnego posłańca, które muszą być bardzo ważne, gdyż poseł angielski udał się natychmiast po odebraniu takowych do Króla, gdzie przeszło godzinę bawił, potem poszedł z P. Meulenaere do poselstwa francuzkiego, gdzie obydway z P. Latour-Maubourg mieli długą naradę.

— Dnia 5 —

Dziś rano o godzinie 8ey odjechał Król do Compiègne, w towarzystwie: W. Marszałka, W. Koniuszego, Hrabiego Felixa Merode, Jenerała Hanne, pułkownika Prisse, pułkownika Sir C. Cust, PP. Van de Weyer i Pract, prywatnego sekretarza, i lekarza Lobeau.

Po wczorayszej wielkiej paradzie, naczelny wódz gwardyi narodowej wydał rozkaz dzienny, w którym oświadcza zadowolenie Króla Jmci, z dobrego ducha i postępowania, oraz, imieniem Króla uwiadamia gwardye narodowe, o nastąpić mających zaślubinach Królewskich, z Królowną francuzką Ludwiką. (G.C.)

ANGLIA.

Londyn dnia 28 lipca.

Młody Xiążę Buccleugh, znany jako zagorzały Torys, był dnia 25 napastowany przez pospólstwo Edymburskie, tak dalece, że go policya musiała wziąć pod swoją opiekę.

Dnia 15 strzelono z zamku obronnego w Belem do okrętu Angielskiego *Viper*, który codziennie od flotty do *Lisbony* po żywność i inne przedmioty przepływał. Admirał zrobił natychmiast mocne przedstawienie, żądając zarazem 25,000 funtów szterlingów za dawniejsze szkody. Komendant owego zamku został oddalony.

W *Porto* panuje największa radość z powodu, że *Don Pedro* zniósł opłaty od rybołówstwa i innych rzemiosł. Prócz tego ogłoszoną została ogólna amnestya, z imiennym wyjątkiem Xięcia *Cadaval*, ministrów *Mendoça da Louza*, *Santarem*, Xięcia *Lafoens*, margrabi *Othao*, Biskupa *Vizeu*, *Dezembargados Aniersio das Neves* i sędziów, którzy wyroki niesprawiedliwe wydali. Żaden jednak z nich nie będzie karany śmiercią, ani ich majątki nie zostaną skonfiskowane. Nadto wydał *Don Pedro* jeszcze sześć różnych postanowień, tyczących się wewnętrznego urządzenia kraju, i pomnożenia woyska.

Wczoray Królowa w towarzystwie Xiężacy Sasko-Weymarskiej, opuściła *Windsor* i przybyła o godzinie 10tey rano do *Londynu*, gdzie doprowadziła na *Tami* e do okrętu parowego *Atwood* Xiężnę Weymarską, która o godzinie 11tey rano udała się na nim do *Rotterdamu*; a Królowa powróciła tego samego wieczora do *Windsor*.

W izbie wyższej posiedzenie dzisiejsze bar-

dzo krótko trwało, i nic interesownego nie zaszło.

W *Courrier* czytamy: „Jesteśmy upoważnieni do zaprzeczenia paryżkim prywatnym rozgłoszeniom, jakoby generał *Mina* miał się znajdować przy *Don Pedrze*. Xiążę *Braganza* bowiem jeszcze 13 z. m. przez swych ministrów oświadczył Wielkiej Brytanii, że stosownie do danego słowa honoru, żaden Hiszpan przy jego armii nie znajduje się.

— Dnia 3 sierpnia. —

Katolicki Prymas Irlandyi *Curtis*, Arcy-Biskup w *Drogheda*, umarł na cholerę w 92 roku życia swego.

Dziennik *Albion* nagania, że dozwolono flocie *Don Pedra* blokowania brzegów Portugalii, przez co handel Portugalski dla Anglii został przecięty.

Tenże dziennik zawiera następujące uwagi: „Zdaje się między wojskowemi upowszechnione być to zdanie, że tylko wezbrane posunięcie się ku *Lisbonie*, mogło zapewnić pomyslny skutek dla wyprawy. Że zaś *Don Pedro* 10 dni bezczynnie przepędził w *Porto*, wnosć ztąd należy, że nie znalazł spodziewanego wsparcia od ludu Portugalskiego i wojska, na które tylko rachując, mógłby posuwać się na przód. Jego opóźnionych działań, nie można tém tłumaczyć, że musiał zaprowadzić nowe pierwey władze, i wydać proklamacye: bo to już gotowe powinien był mieć w kieszeni, czego też zapewne niezaniedbał. Ale nie urządzeniem policyi w *Porto*, lecz zapasami, i uskutecznieniem planów wojennych zająć się był powinien. Wykrywa się, (pisze dalej), że tak powstanie północnych prowincyi Portugalii na jego korzyść, jak i znaczne powiększenie się jego sił od czasu wylądowania, są częścią fałszywe, częścią przesadzone, równie jak te, że wyruszył z *Aveiro* ku *Koimbrze* w d. 14 b. m., że Arcy-Biskup z *Braga*, naczelnik kościoła Portugalskiego, który nie istnieje, oświadczył się za nim. A gdyby i był jaki Arcy-Biskup z *Braga*, zapewne nie byłby pierwszym w pomaganiu do zmniejszenia własności i przywilejów kościelnych.

Posiedzenie izby niższej z dnia 3 sierpnia. — *P. Henry Lytton Bulwer* zrobił wniosek, aby podać adres do Króla, z prośbą, iżby raczył użyć swego wpływu przeciwko uchwałę Związku Niemieckiego z dnia 28 czerwca. *Lord Palmerston* odpowiedział: Anglia, lubo nieobojętnym okiem patrzy na to, co się w innych konstytucyjnych krajach dzieje, nie ma jednak prawa wtrącać się do wewnętrznych urządzeń krajów Niemieckich, w których wszystkie rządy połączyły się wspólnie, dla wewnętrznego urządzenia swych tylko własnych krajów; a lubo Król Angielski podług traktatu Kongressu Wiedeńskiego jest współzarczycielem całości praw i krajów Niemieckich, nie widzi przecież dotąd jeszcze żadnego ich nadwergżenia. Po tém objaśnieniu, *P. Bulwer* oświadczył, iż nie należało na głosowanie w tym przedmiocie, takowy przeto bez głosowania został odrzucony. (G. IV.)

— Dnia 4 —

Następujące obwieszczenie przybito wczoraj na giełdzie: Bióro spraw zagranicznych. 3 sierpnia. „*Lord Palmerston* polecił mi, uwiadomić towarzystwo giełdy, iż do bióra spraw zagranicznych nadesłano wiadomość o rzeczywistém blokowaniu rzeki *Tagu* i miasta *St. Ubes* przez jedną część siły morskiej Jey Najwierniejszy Król. Mości *Donny Maryi* da *Gloria*. Także doniesiono naszemu rządowi, iż wyszły rozkazy do zniesienia blokady wyspy *Madeiry*.

podpisano: *J. Bakouse*. (G.C.)

FRANCYA.

Paryż dnia 26 lipca.

Journal du Havre donosi o przybyciu do tego portu pruskiego 3ch masztowego okrętu *Sau-man*, z 480 Polakami. Okręt ten zatrzymał się był tylko dla opatrzenia się w żywność, i wieczorem 22 b. m. pod eskortą kuttera *le Rodeur* odpłynął do *Rochefort*. Pomiedzy znajdującemi

się na nim zbiegami polskimi jest wielu oficerów, którzy służyli za Napoleona, i 150 uczniów szkół wojskowych Warszawskich.

— Deputacya, złożona z hr. *Ostrowskiego*, *Jenerałów Dwernickiego* i *Sierawskiego* i deputowanego *Ledochowskiego*, przedstawiła radzie ministrów prośbę, podpisaną przez 64 bawiących w Paryżu Polaków, o niewysyłanie do Algieru ich ziomek, przywiezionych z *Głuchńska*; lecz rada ministrów odpowiedziała im przez pośrednictwo ministra marynarki admirała *Rigny*, iż postanowienie rządu, względem przeznaczonych do Algieru Polaków, jest niezmiennie. (T.P.)

— Dnia 5o —

Austryackie Poselstwo ogłasza, że wszyscy poddani austryaccy, we Francyi bawiący, o nowe pasporta podać się mają.

Wojskowi członkowie gabinetu: hr. *Sebastiani* i admirał hr. *Rigny*, pochwalają zamiary naszego Ministra wojny, *Marszałka Soult*, ale cywilni członkowie: hr. *Montalivet*, *Barthe* i *Girod*, mocny stawiają mu opór.

Z Szwajcaryi donoszą, że formowanie oddziałów wolnych strzelców, w celu utrzymania neutralności, we wszystkich częściach Szwajcaryi idzie a pośpiechem.

Przybył tu nadzwyczajny goniec z *Hagi*, i przywiózł odpowiedź Króla *Wilhelma* na ostatnie udzielenia konferencyi. Po czém były częste narady w hotelu spraw zagranicznych, osobliwie z *P. Lehon*, posłem Króla *Belgów*, i *P. Fagel*, posłem Króla *holenderskiego*. Po tych naradach wysłał *P. Lehon* gońca do swego rządu z bardzo ważnemi depezsami, które, w skutek otrzymanego od naszego gabinetu upoważnienia, kończą się, jak następuje: „Cieszę się, iż mogę donieść, że francuzki rząd, zgodnie z angielskim, przestał hollenderskiemu gabinetowi notę, kończącą *status quo* Belgii. „Jeżeli Król ratyfikacyę podpisze — tresć tej noty — wtenczas może wchodzić w nowe układy z Belgią, lecz jeżeli upórcoznie traktatowi z 15 listopada ratyfikacyi zaprzeczać będzie, Francya i Anglia orętem ją wymuszają.”

Ta wiadomość jest w styczności z doniesieniem *Monitora*, o uzbrojeniu znaczney floty w *Cherbourg*, również z doniesieniem *Kuryera Angielskiego* o flocie pod dowództwem Admirała *Malcolm* w *Cork* stojącej.

Pisma tutejsze donoszą, że Xiążę *Reichstadt* (syn Cesarza Napoleona), wkrótce przed swoją śmiercią, posłał testament hr. *St. Leu* (synowi *Ludwika Bonapartego*), któremu także darował pałac swego oycy.

„Wszystkie tutejsze pisma, mówi *Gazette de France*, uważają śmierć xięcia *Reichstadtzkiego*, jako wielkie zdarzenie. Co ten wypadek ważnego nastrocza, można w dwóch słowach pojąć. Nie ma już teraz we Francyi innego stronnictwa, prócz republikanów i bourbonistów starszy i młodszy linii.”

Zbiór praw z 2 t. m., zawiera królewskie rozporządzenie, przepisujące ozdoby lipcowego medalionu. Na pierwszey stronie jest kur gallikenski z wieńcem dębowym, na drugiey trzy splecione wieńce laurowe, z napisem: „27, 28 i 29 lipca.” A na brzegach te słowa: „Nadane przez Króla Francuzów.” — Medaljon noszony być ma na trójkolorowey wstążce.

Fregata *Bellona*, która dnia 25 czerwca z *Tulonu* odpłynęła, stanęła dnia 10 lipca na *Tagu*, dokąd przywiozła depeze dla dowódcy tamtejszego francuzkiego stanowiska. — W *Tulonie* wydano rozkazy do przysposobienia potrzebnych materiałów, dla uzbrojenia dwóch liniowych okrętów.

Minister wojny kazał postawić straż honorową przed pałacem Xiężney *Braganza*. (G.C.)

— Dnia 31 —

Wychodcy Portugalscy w *Rennes* mieszkający, podali przez *Jenerała Saldanha* prośbę do rządu, aby im udzielił środków do połączenia się z *Don Pedrem*. Minister marynarki, w zastępstwie Ministra wojny, odpisał *Jenerałowi Sal-*

danha. iż rząd Francuzki, nie chcąc się bynajmniej mieszać do walki między *Don Miguelem* i *Donną Maryą*, nie może tą razą zadosyć uczynić przedstawieniu Jenerała; gdyby jednak pomyślnie okoliczności sprzyjały nowemu rządowi w Portugalii, natenczas powyższe żądanie może zostać przypomniane, a rząd nieomieszka być w tym względzie pomocnym.

— Dnia 1 Sierpnia —

Z powodu udzielonych przez Króla orderów legii honorowej dla 40 gwardystów; *Monitor*, nie szczędząc pochwał dla tutejszej gwardyi narodowej, przechodzi do uwag politycznych, jak następuje: — „Stary francuzki rząd i rząd postrachu, znalazły grób w dniach 5 i 6 lipca, w powstaniu Karolistów i republikańców. Dwie razem woyny domowe wybuchły, jedna w Wandei, druga w stolicy. Pierwsza nie znalazła zwolenników. Przeciw drugiej wszystko się oburzyło; obiedwie upadły, jako przeciwnie lipcowej rewolucyi i tronowi.

Vice-Hrabia *Châteaubriand* wyjedzie dnia 4 b. m. do *Aix* w Sabaudyi i na zimę tu powróci, dla dokończenia swych prac literackich.

Uzbrajania morskie w portach uskuteczniają się ciągle. Wyszły nadto z Ministerjum nalegające rozkazy, względem ich przyspieszenia. Minister woyny wydał do dywizyjnych komendantów rozkazy, z powodu mających nastąpić ćwiczeń wojskowych.

Sekretarz Poselstwa Rosyjskiego odwiedził Pana *Sebastiani*, którzy potem o godzinie 8mej w wieczór z Ministrem *Montalivet* u Króla się znaydowali. Te rozmaite dyplomatyczne poruszenia mają związek z interessami Niemieckimi.

Zgromadzenie się woyska Hiszpańskiego w Katalonii, nastąpiło z powodu obawy rządu, aby wychodcy Hiszpańscy nie pokusili się do nowego napadu na Hiszpanię.

— Dnia 2 —

Wyrobnicy jedney z tutejszych fabryk, łącznie z kilku weteranami, złożyli się na odprawienie Mszy za duszę Xiecia *Reichstadt*.

— Dnia 4 —

Xiążę *Choiseul* wyjechał wczoraj rano dla przyymowania Króla *Leopolda* na granicy.

Podług *Constitutionnel*, Izby mają być zwolane dopiero na dzień 1 listopada.

Hrabia *Sebastiani* ma dopiero pozaślubinach Xiężniczki *Ludwiki* udać się do wód. Wczoraj mówiono w pałacu Ministrów, że Minister spraw wewnętrznych *Montalivet*, nie na podagrę, lecz na cholerę zachorował. (G.W.)

N I E M C Y.

Szweryn d. 2 sierpnia.

Wczoraj przejeżdżał tedy J. K. Mość Nastepeca tronu Bawarskiego, udając się do *Dobberan*. (G.W.)

P O R T U G A L I A.

Lisbona dnia 22 lipca.

Tutejsza *Nadworna Gazeta* zawiera następujące wiadomości z *Bemposta* z dnia 15 lipca: — Rewolucyoniści nie są w stanie postępować dalej, z jedney strony, że armia nasza i uzbrojone społeczeństwo niedozwoliłoby tego, z drugiej strony, nie śmieją znajdujących się w ich woysku Portugalczyków wyprowadzić do boju. Tym czasem zrobili sobie uciechę w *Porto*, rabując wszystko, co im się nawinęło. Zrabowali tam Episkopalny kościół, w którym wielki ołtarz cały z srebra zabrali, i inne świętokradztwa popełnili, na które niewieroi nawet się wzdrygają. Dzwony kazali poprzelać na armaty. Nie ma dnia, żeby żołnierze z ich strony nie przychodzili do Jenerała *Sta Martha*. Wczoraj dnia 14, przybyło 12 podoficerów i 11 żołnierzy, powiadając, że wszyscy, znajdujący się tam Portugalczykowie, oczekują sposobnej chwili do ucieczki. Żołnierz z 19 pułku uciekł, aby się dostać do powstańców, w drodze spotkał 6 powstańców, do nas przechodzących, którzy go ujęli i tu

na powrót przyprowadzili; jest on zamknięty na obwachu w *Oliveira* i będzie zapewne jutro rozstrzelany. (G.W.)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 24 lipca.

Infant Don Francisco przybył d. 14 ze swą familią do Kordowy, a d. 15 odjechał do Sewilli.

Jenerał Sarsfield, naczelnie dowodzący armią obserwacyjną przy granicy portugalskiej, ma być odwołany, a Hr. d'Espagna zastąpić jego miejsce.

Podług wiadomości, odebranych z Lizbony d. 22 t. m. bawi Don Miguel ciągle zewnątrz Lizbony w bliskości tego punktu koło Tagu, gdzie stoi amerykański okręt, na którego pokład już wiele kufrow z pałacu Queluz zmiesiono. Otoczony 3 pułkami, których wierności ufa, miewa prawie bez przerwy ministeryalne narady, względem obmyślenia środków do utrzymania swego rządu. Goncy biegają we wszystkie strony, osobliwie do północnych prowincyi i do jenerałów pojedynczych korpusów. Zwykle także Hiszpański poseł znayduje się przy boku Don Miguela, lecz tym rzadsze stały się odwiedziny Papiezskego Nuncjusza. Wolne chwile poświęca Don Miguel na przejażdżki, przegląda nadbrzeżne fortyfikacye i zwiedza pobliskie klasztory. Część dywizyi na lewym brzegu Tagu, z *Almada de Setubal* ustanowionej, udała się znówu na prawy brzeg w celu oadzenia fortyfikacyi. Reszta tej dywizyi jest ustawioną plutonami z *Aldea Gallego* wzdłuż Tagu; aby podług wszelkiego prawdopodobieństwa w razie potrzeby zastonić odwrót Don Miguela ku Hiszpanii. Tak więc dokładają wszelkiego starania, by dwie drogi, na morzu i na lądzie, miały otwarte. (G.C.)

W L O C H Y.

Rzym dnia 22 lipca.

W Państwie Rzymakiem pomnaża się liczba bandytów. Podzieleni są na centurye i dekurye. (G.W.)

Pismo Peryodyczne.

Redakcyja Dziennika Ministerjum Spraw Wewnętrznych, mając znaczną ilość officjalnych i innych wiarogodnych statystycznych wiadomości, i, na skutek zrobionych teraz rozporządzeń, otrzymując częstsze wiadomości o tém wszystkiem, cokolwiek godnem jest uwagi, osobliwie w rzeczach zarządu, wyjednała pozwolenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydawać książki (czyli Numera) tego Dziennika, nie co dwa miesiące, jak dotąd było, ale, co miesiąc; ażeby, z jedney strony, powiększyć, tak mówiąc, objętość pisma i liczbę artykułów, z drugiej zaś, aby się postawić w możności rychlejszego udzielania czytelnikom o społecznych rozporządzeniach, działaniach, i w ożemkolwiek godnych uwagi wydarzeniach.

Przeto Dziennik Ministerjum Spraw Wewnętrznych, nie odmieniając się w układzie i planie, może, jak spodziewają się wydawcy, zrobić się rozmaitszym w materyach i dogodniejszy dla wszelkiego rodzaju czytelników.

Zgodnie z tém, w roku teraźniejszym po wydaniu niniejszego Nr-u, zamiast 4ch dwumiesięcznych książek, będzie ich wydano 8.

Cena pozostaje dawniejsza, 25 rubli w St. Petersburgu, a 30 rubli, assygnacyami, z przesyłką do innych miast. Prenumerata przyymuje się w Departamencie Gospodarczym Ministerjum Spraw Wewnętrznych i w Gazetney Expedycyi St. Petersburgskiego Pocztamtu.

1 lipca 1852 r.